

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΙΟΥ 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

A1. Σύμφωνα με την αρθρογράφο, το ταξίδι προσφέρει έντονες αναμνήσεις, καθώς συμβάλλει στην προσωπική ολοκλήρωση και ευτυχία του ατόμου, χαρίζοντας γνώση, ψυχική και σωματική ευεξία. Εξαιτίας όμως της ασθματικής καθημερινότητας που μας καταπονεί, παραγνωρίζουμε τις βαθύτερες ψυχικές ανάγκες που ικανοποιεί το ταξίδι. Αυτό συνιστά μέσο διαφυγής και αυτογνωσίας, ενώ τα ερεθίσματα που προσφέρει επιτρέπουν την ψυχική ανανέωση. Τέλος, η αλληλεπίδραση με το διαφορετικό ενισχύει την πνευματική μας ανάπτυξη και την αποδοχή νέων αντιλήψεων.

ΘΕΜΑ Β

B1.

[Τα αποσπάσματα των κειμένων δεν ζητούνται στην εξέταση. Εδώ παρατίθενται για την επαλήθευση των απαντήσεων.]

1. β

(«...η ευτυχία είναι κάτι εντελώς υποκειμενικό για κάθε άνθρωπο», § 1)

2. β

(«...Πολύτιμες και ανεξίτηλες στη μνήμη στιγμές μπορούν να μας χαρίσουν πολλά και διαφορετικά πράγματα στη ζωή. Ένα από αυτά είναι και τα ταξίδια», § 2)

3. α

(«...ζούμε σε μια εποχή που η καθημερινότητα απαιτεί από εμάς μεγάλα ποσά ενέργειας και ψυχικών αποθεμάτων, προκειμένου να αντεπεξέλθουμε επιτυχώς στους ταχείς και άκρως απαιτητικούς ρυθμούς ζωή», § 3)

4. α

(«...ο συγχρωτισμός ανθρώπων ενδεχομένως διαφορετικής προέλευσης... υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής και σκέψης», § 5)

5. γ

(«...Είναι μία από τις λίγες μορφές πραγματικής ψυχαγωγίας, που συνδυάζει με τον ωραιότερο δυνατό τρόπο τη γνώση με τη διασκέδαση», §7)

B2. α. Η συντάκτρια στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου 1 επιδιώκει να πείσει τον αναγνώστη σχετικά με την ανεκτίμητη αξία των ταξιδιών (θέση: «Η αξία... ανεκτίμητη»). Προκειμένου να αποδείξει τον ισχυρισμό της, επιστρατεύει ένα επιχείρημα αναπτύσσοντας την παράγραφο με αιτιολόγηση (Κι αυτό... ταξίδι). Υποστηρίζει, δηλαδή, ότι η αξία των ταξιδιών έγκειται στα πνευματικά και ψυχικά οφέλη που ολοκληρώνουν τον άνθρωπο οδηγώντας τον ενε τέλει στην ευτυχία. Ολοκληρώνοντας τον συλλογισμό της επισημαίνει ότι τα ταξίδια ικανοποιούν τη φιλομάθεια του ανθρώπου και του προσφέρουν ψυχαγωγία και σωματική ευεξία.

(Με τον επιμερισμό των ωφελειών η συντάκτρια, μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι παραθέτει τεκμήρια για να ισχυροποιήσει την άποψή της.)

β. [Στην εξέταση ζητούνται μόνο οι νοηματικές σχέσεις που δηλώνονται από τις διαθρωτικές λέξεις]

έτσι ώστε = επιδιωκόμενο αποτέλεσμα

Η συντάκτρια αναφέρει την ευδαιμονία ως τον στόχο που επιδιώκει ο άνθρωπος από τη ζωή του.

αν και = αντίθεση, εναντίωση

Η συντάκτρια επισημαίνει ότι, παρά την υποκειμενική θεώρηση της ευτυχίας, είναι κοινή αντίληψη ότι η ευτυχία συγκροτείται από πολλές ξεχωριστές για τον άνθρωπο στιγμές.

ή = διάζευξη

Η συντάκτρια παραθέτει τις δύο διαφορετικές στάσεις απέναντι στην απαιτητική σύγχρονη καθημερινότητα.

καθώς και = εμφατική προσθήκη ισοδύναμης πληροφορίας

Η συγγραφέας συμπληρώνει ένα όφελος από την επαφή με του ντόπιους που προκύπτει μέσα από το ταξίδι.

συμπερασματικά = συμπέρασμα

Στον επίλογο η συντάκτρια παραθέτει το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει σχετικά με την αξία των ταξιδιών.

B3.

Ο βιωματικός χαρακτήρας του κειμένου 2 επιβεβαιώνεται μέσα από τη χρήση:

- **του α' ενικού προσώπου** («πηγαίνω» §3, «συλλογίζομαι» §4). Δηλώνει τον υποκειμενικό, βιωματικό τόνο της ταξιδιωτικής εμπειρίας του συγγραφέα, καθώς και τις σκέψεις του κατά τη θέαση των μνημείων στην περιοχή που επισκέπτεται.
- **της περιγραφής** («Απέναντι τα βουνά... κατοικούμενης γης». §1). Ο συγγραφέας περιγράφει με ασύνδετο σχήμα τις εμπειρίες και τις παραστάσεις που συγκρατεί από το ταξίδι του στην Αίγυπτο.
- **του α' πληθυντικού προσώπου** («κοντά μας» §1, «φτάσαμε» §2). Ο συγγραφέας με τη χρήση του δείχνει ότι μετέχει στη συλλογική εμπειρία του ταξιδιού.
- «Τι καταπληχτικό θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή, νηφάλια μάτια των Ελλήνων» §4. Ο συγγραφέας μας μεταφέρει στον κόσμο της **φαντασίας του**, εκφράζοντας την προσωπική του ανταπόκριση (την έκπληξη, τον θαυμασμό του) μπροστά στη θέαση των ναών. Έτσι υποθέτει την πιθανή αντίδραση των Ελλήνων, όταν είδαν το τοπίο, παραθέτοντας τη δραματική αντίθεση του αρχαιοελληνικού μέτρου με τις γιγάντιες διαστάσεις των ναών και το πνεύμα υπερβολής που επικρατεί στους ναούς της Αιγύπτου.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το ταξίδι, για το ποιητικό υποκείμενο αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, μια προσπάθεια λύτρωσης από τον πόνο, που βιώνει. Οι **παρομοιώσεις της 1^{ης} στροφής** (σαν θηλιά, σα φίδι) δημιουργούν ήδη ένα βαρύ συναισθηματικό κλίμα. Το ταξίδι, μάλιστα, που προαναγγέλλεται με το **επίθετο: «παράξενο»** παρουσιάζει ιδιαίτερα γνωρίσματα: η 2^η

στροφή δημιουργεί την εικόνα μιας αδιάκοπης μετακίνησης με την **επανάληψη** του ρήματος «τραβώ» σε χώρους όπου δεν υπάρχουν άνθρωποι.

Οι εικόνες της 3^{ης} στροφής (ερημιά, κλεισμένα σπίτια, αστέρι κανένα) συνθέτουν το **σκηνικό** ενός έρημου τόπου με τον οποίο αποτυπώνει πιθανόν την μοναξιά που επιδιώκει. Η τελευταία στροφή, όμως, στην οποία **επαναλαμβάνεται** η λέξη «ταξίδι» του τίτλου, αποκαλύπτει στο αναγνώστη τον φανταστικό χαρακτήρα αυτού του ταξιδιού (χαρακτηριστικά είναι τα μόρια «ίσως» και «αν»). Αυτού του είδους τη φυγή θα επέλεγε το ποιητικό υποκείμενο βιώνοντας μια έντονη συναισθηματική απογοήτευση.

Αν βρισκόμουν σε ανάλογη κατάσταση, δεν θα επέλεγα μάλλον αντίδραση όπως αυτή που περιγράφεται στο ποίημα. Αντίθετα, θα προσπαθούσα να αναγνωρίσω τα λάθη που έκανα και να γνωρίσω καλύτερα τον εαυτό μου. Το ταξίδι της ενδοσκόπησης, τελικά, αν και μου φαίνεται οδυνηρό, είναι νομίζω, ο μοναδικός δρόμος για την αυτογνωσία.

ΘΕΜΑ Δ

Διέξοδοι χαράς

Λίγες ημέρες απομένουν για την ολοκλήρωση της επίπονης διαδικασίας που είναι η προετοιμασία μας για τις Πανελλαδικές εξετάσεις. Αμέσως μετά όλοι θα αναζητήσουμε διεξόδους που θα μας βοηθήσουν να αποβάλουμε το συσσωρευμένο άγχος, να μας ξεκουράσουν και να κερδίσουμε τον χαμένο χρόνο με τους φίλους, την οικογένεια και όλα τα αγαπημένα μας πρόσωπα. Μια τέτοια διέξοδο αποτελούν για κάθε άνθρωπο τα ταξίδια.

α) Αυτήν ακριβώς την άποψη διατύπωσε σε πρόσφατο δημοσίευμα η Ηλέκτρα Χατζηδημητρίου, επισημαίνοντας πως: «Τα ταξίδια αποτελούν τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου». Πράγματι, όταν ταξιδεύουμε:

- Ξεφεύγουμε από τα άγχη και τη ρουτίνα της καθημερινότητας → προσωπική ηρεμία και ικανοποίηση. (Κείμενο 1: «Μέσα, λοιπόν, σε αυτόν τον κυκεώνα... ικανοποίησης»)
- Δημιουργούμε όμορφες αναμνήσεις → στιγμές πολύτιμες και ανεξίτηλες στο χρόνο και στη μνήμη → κάθε φορά που τις ανακαλούμε μας τροφοδοτούν με ψυχική δύναμη και ευφορία → «αντίδοτο» στους γρήγορους και αγχωτικούς ρυθμούς της σύγχρονης εποχής → ευτυχία. (Κείμενο 1: «Ευτυχία είναι... να ευτυχήσει»/1^η§ και 2^η§)

- Ερχόμαστε σε επαφή με τη φύση, με διαφορετικούς ανθρώπους και πολιτισμούς → αντλούμε ερεθίσματα τα οποία μας ωθούν: να αναζητήσουμε γνώσεις, να συνομιλήσουμε με τον «εαυτό μας», να ανακαλύψουμε τα «θέλω» μας, να αναμετρηθούμε με νέες αντιλήψεις ζωής → αυτογνωσία – αυτοπραγμάτωση → ψυχική ισορροπία. (Κείμενο 2: «Τι καταπληχτικό θέαμα... να συλλάβουν το πνεύμα»/4^η§)

β) Το ταξίδι αναμφισβήτητα αποτελεί και για μένα μια ξεχωριστή εμπειρία η οποία κάθε φορά μου προσφέρει μοναδικές στιγμές. Στην καθημερινή μου ζωή, ωστόσο, αναζητώ και άλλους τρόπους που θα μου διασφαλίζουν ηρεμία και ψυχική ισορροπία:

- Το διάβασμα, ιδιαίτερα λογοτεχνικών κειμένων. Η ανάγνωσή τους με βοηθά να βυθιστώ σε έναν διαφορετικό κόσμο, να προβληματιστώ και να απολαύσω την ιστορία σαν να συμμετέχω σε αυτήν και ο ίδιος.
- Η επαφή μου με κάθε μορφή τέχνης, αλλά κυρίως τη μουσική → γεννά μέσα μου συναισθήματα που με αναζωογονούν.
- Η επικοινωνία με τους φίλους μου, και ιδιαίτερα η ζωντανή επαφή μαζί τους → μου δίνει την ευκαιρία να εκφράσω τα συναισθήματα και τις αγωνίες μου, να αναζητήσω και να προσφέρω συμπάρασταση και αγάπη/τρυφερότητα.
- Η άθληση → Καθώς ασκούμαι, αποφορτίζομαι από το άγχος και την ένταση της καθημερινότητας → με βοηθά να ηρεμώ και να σκέφτομαι πιο καθαρά όσα με προβληματίζουν, γυμνάζοντας συγχρόνως το σώμα μου.

Αισθάνομαι, όπως όλοι μας νομίζω, ότι ένα ταξίδι θα είναι διέξοδος μετά τη δοκιμασία των εξετάσεων, που θα μας προσφέρει ανεμελιά και χαρά. Όμως, είναι στο χέρι μας στο μέλλον να αξιοποιούμε δημιουργικά τον διαθέσιμο χρόνο μας, απολαμβάνοντας στιγμές ευτυχίας που ομορφαίνουν τη ζωή μας με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους. Να γίνουμε πρωταγωνιστές στο ταξίδι της ζωής μας!